

Біліктілікті арттыру бағдарламасы
Бағдарлама паспорты

Білім беру бағдарламасын әзірлеушінің білім және ғылым ұйымының атауы	КеАҚ «Қарағанды Медицина Университеті»
Қосымша білім беру түрі (<i>біліктілікті арттыру/сертификаттау курсы/формальды емес білім беру шарасы</i>)	Біліктілікті арттыру
Бағдарлама атауы	Жүрек-қан тамырлары, эндокриндік және нефрологиялық аурулардың қауіпті факторлары мен ерте анықталуы
Мамандықтың және (немесе) маманданудың атауы (<i>мамандықтар мен маманданулар номенклатурасына сәйкес</i>)	-
Білім беру бағдарламасының деңгейі (<i>базалық, орта, жоғары, мамандандырылған</i>)	Базалық
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	7.1
Білім беру бағдарламасының алдыңғы деңгейіне қойылатын талаптар	Жоғары медициналық білім, интернатура, қайта даярлау, резидентура. «Жалпы дәрігерлік тәжірибе» мамандығы бойынша дәрігерлер үшін (тәжірибесі жоқ және 3 жылға дейін тәжірибесі бар).
Бағдарламаның ұзақтығы кредитпен (сағатпен)	8 кредит (240ак. сағат)
Оқыту тілі	Қазақ тілінде, орыс тілінде
Өткізу орны	Кафедраның клиникалық базасы
Оқыту форматы	Күндізгі, күндізгі – қашықтықты
Мамандандыру бойынша берілетін біліктілік (<i>сертификаттау курсы</i>)	-
Оқуды аяқтағаннан кейінгі құжат (<i>сертификаттық курс туралы куәлік, біліктілікті арттыру туралы куәлік</i>)	Біліктілікті арттыру туралы куәлік
Сараптама ұйымының толық атауы	«Денсаулық сақтау» дайындау бағыты бойынша ОӘБ терапевтік бейіндегі бағдарламаларының ЖБТ-ы «Отбасылық медицина» комитеті, 31.01.2025ж. № 4 хаттама «Нефрология» комитеті 03.02.2025ж. № 3 хаттама
Сараптамалық қорытындыны жасау күні	29.01.2025 ж. «Отбасылық медицина» комитеті 03.02.2025 ж. «Нефрология» комитеті»
Сараптама қорытындысының қолданылу мерзімі	3 жыл

Біліктілікті арттыру бағдарламасын әзірлеуге арналған нормативтік сілтемелер:

1. «Денсаулық сақтау саласындағы мамандарға қосымша және формальды емес білім беру қағидаларын, денсаулық сақтау саласындағы қосымша және формальды емес білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдарға қойылатын біліктілік талаптарын, сондай-ақ қосымша және формальды емес білім беру арқылы денсаулық сақтау саласындағы мамандар алған оқудың нәтижелерін тану қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы;
2. «Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандандырулар номенклатурасын, Денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы;
3. «Денсаулық сақтау саласындағы мамандарды сертификаттауға жататын мамандықтар мен мамандандырулар тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 30 қарашадағы № ҚР ДСМ-218/2020 бұйрығы;
4. «Денсаулық сақтау қызметкерлерінің үздіксіз кәсіптік даму нәтижелерін растау, біліктілік деңгейін беру және растау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 20 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-283/2020 бұйрығы;
5. «Қазақстан Республикасында медициналық-санитариялық алғашқы көмек көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2023 жылғы 30 наурыздағы № 49 бұйрығы.

Әзірлеушілер туралы мәлімет

Лауазымы	Т.А.Ә.
Әзірленді	
Отбасылық медицина кафедрасының меңгерушісі, профессор	Абугалиева Т.О.
Отбасылық медицина кафедрасының қауымдастырылған профессоры	Жакипбекова В.А.
АМСК бойынша бас маман, «Республикалық АМСК орталығы» РГП ПХВ директоры, МВА магистрі	Касымова А.К.

БА ББ бағдарламасы резидентура және кәсіби дамыту мектебінің Кеңесі отырысында бекітілді

Лауазымы, жұмыс орны, атағы (бар болса)	Т.А.Ә.	Күні, хаттаманың №
Резидентура және кәсіби даму мектебінің деканы, м. ғ. к., доцент	Ташкенбаева В.Б.	06.01.2025 ж. №1 хаттама

БА ББ сараптамалық бағалануы «Денсаулық сақтау» дайындау бағыты бойынша ОӘБ, «Отбасылық медицина» комитеті терапевтік бейіндегі бағдарламалар ЖБТ-ы отырысында талқыланды

Лауазымы, жұмыс орны, атағы (бар болса)	Т.А.Ә.	Күні, хаттаманың №
Төрайым орынбасары	Уразова С.Н.	31.01.2025 ж. №4 хаттама

БА ББ сараптамалық бағалануы «Денсаулық сақтау» дайындау бағыты бойынша ОӘБ, «Нефрология» комитеті терапевтік бейіндегі бағдарламалар ЖБТ-ы отырысында талқыланды

Лауазымы, жұмыс орны, атағы (бар болса)	Т.А.Ә.	Күні, хаттаманың №
Төрайым	Бачева И.В.	03.02.2025 ж. №3 хаттама

БА БББ, сараптама актілері және талқылау хаттамалары қоса беріледі.

БА ББ бағдарламасы «Денсаулық сақтау» даярлау бағыты бойынша ОӘБ отырысында мақұлданды «__» ..... 2025 ж., № __ хаттама (БА БББ жобасы ОӘБ сайтында, АЖ каталогында орналастырылған) .

Біліктілікті арттыру бағдарламасының паспорты

Бағдарламаның мақсаты:

АМСК деңгейінде жүрек-қан тамыр, эндокриндік және нефрологиялық ауруларының қауіп факторларын анықтау, аурулардың алдын алу, диагностикалау және емдеу бойынша білім мен бар құзыреттерді жетілдіру.

ОРК және кәсіби стандарттар: <http://www.rcrz.kz/index.php/ru/2017-03-12-10-51-13/ork-i-profstandarty>

Бағдарламаның қысқаша сипаттамасы:

Бағдарлама АМСК деңгейінде жүрек - қан тамырлары, эндокриндік және нефрологиялық аурулардың қауіпті факторларын ерте анықтау, аурулардың алдын алу, диагностикалау және емдеу бойынша кәсіби білімдері, біліктері мен дағдыларын кеңейтуге бағытталған. ЖТД тәжірибесіндегі жүрек-қан тамырлары, эндокриндік және нефрологиялық аурулары бар науқастарды ерте диагностикалау сұрақтары, емдеу - диагностикалық іс-шаралардың ерекшеліктері қаралатын болады. АМСК деңгейінде осы санаттағы науқастарды динамикалық бақылау қағидалары анықталатын болады.

Бағдарламаның негізгі элементтерін келісу:

№/п	Оқыту нәтижесі	Бағалау әдісі	Оқыту әдісі
1	АМСК деңгейіндегі «Артериялық гипертензия», «Қант диабеті», «Созылмалы бүйрек ауруы» мектептерінің жұмыс принциптерін білу.	Ситуациялық есептерді шешуді бағалау, Клиникалық жағдайды талқылау (CbD – Casebased Discussion)	Семинар Практикалық сабақ
2	Скринингке жататын адамдардың мақсатты топтарымен жұмыс істеу принциптерін, скринингтік зерттеулердің ережелерін, көлемін және жиілігін білу.	Ситуациялық есептерді шешуді бағалау, Клиникалық жағдайды талқылау (CbD – Casebased Discussion)	Семинар Практикалық сабақ
3	Жүрек-қан тамыр, эндокриндік және нефрологиялық аурулары бар ересектердегі ең жиі кездесетін синдромдар мен аурулардың диагностикасын және дифференциалды диагностикасын және олардың асқынуларын, оның ішінде диагностикалық тест нәтижелерін тағайындауды және интерпретациялауды жүргізу.	Ситуациялық есептерді шешуді бағалау, Клиникалық жағдайды талқылау (CbD – Casebased Discussion)	Семинар Практикалық сабақ
4	Жүрек-қан тамыр, эндокриндік және нефрологиялық аурулары бар науқастарды амбулаторлық емдеу мен жүргізу, АМСК деңгейінде дәлелді медицина негізінде жүргізілген шаралар тиімділігін бағалау	Ситуациялық есептерді шешуді бағалау, клиникалық жағдайды талқылау (CbD – Casebased Discussion)	Семинар Практикалық сабақ
5	Өмірге қауіп төндіретін жағдайларды, оның ішінде клиникалық өлім жағдайын (адам ағзасының өмірлік маңызды функцияларын (қан айналымы және	Ситуациялық есептерді шешуді бағалау, Клиникалық жағдайды талқылау (CbD – Casebased Discussion)	Практикалық сабақ

№/п	Оқыту нәтижесі	Бағалау әдісі	Оқыту әдісі
	(немесе) тыныс алу) тоқтату), шұғыл медициналық көмекті талап ететін жағдайларды тану		
6	Қауіпсіздікті бағалау және медициналық көмектің жоғары деңгейін және сапасын қамтамасыз ету үшін ең тиімді әдістерді қолдана алу	Клиникалық жағдайды талқылау (CbD – Casebased Discussion)	Дебрифинг (тапсырманы орындағаннан кейін талқылау)
7	Кардиологиялық, эндокринологиялық және нефрологиялық профильдегі науқастарға диспансерлік бақылау жұмыстарын жүргізу, соның ішінде ауруларды басқару бағдарламасын (ПУЗ) бақылау және науқастарды оқыту	Клиникалық жағдайды талқылау (CbD – Casebased Discussion)	Практикалық сабақ

Біліктілікті арттыру бағдарламаны іске асыру жоспары

№	Тақырып/бөлім/пән атауы	Сағат көлемі					Тапсырма
		дәріс	семинар	тренинг	практика	ТӨЖ	
Кредит 1 (Теория)		14	16				
1	ҚР ДСМ 25.10.2024 ж. №73 бұйрығына қосымша Бұйрықтың 1-қосымшасы «Созылмалы аурулары бар адамдарға медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру, байқаудың мерзімділігі мен мерзімдерін, диагностикалық зерттеулердің міндетті минимумы мен еселігі қағидаларын бекіту туралы» ҚР ДСМ 23.10.2020 ж. № ҚР ДСМ-149/2020 бұйрығы. ҚР ДСМ 16.08.2024ж. №62 бұйрығы. «ҚР ДСМ м.а. 30.10.2020ж ҚР ДСМ-174/2020 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы «Скринингтік зерттеулерге жататын адамдардың нысаналы топтарын, сондай-ақ осы қарап-тексерулерді өткізудің қағидаларын, көлемі мен кезеңділігін бекіту туралы».	14	16				Тест сұрақтарын орындау

	АМСК деңгейінде жүрек-кантамыр жүйесі ауруларын (АГ, ЖИА, АФ, СЖЖ) ерте диагностикалау (қауіп факторларын анықтау), емдеу, біріншілік және екіншілік профилактикалау, динамикалық бақылау қағидалары. Олардың ағымының ерекшеліктері. Көпсалалы командалардың жұмысы (МДГ). Науқастың өзін-өзі басқаруы (ауру және өмір салтын бақылау күнделіктерін жүргізу)					
Кредит 2 (Теория)		14	16			
2	АМСК деңгейінде гипотиреоз, тиреотоксикоз, қант диабеті ауруларын ерте диагностикалау (қауіп факторларын анықтау), емдеу, алдын алу, динамикалық бақылау қағидалары. Көпсалалы командалардың жұмысы (МДГ). Науқастың өзін-өзі басқаруы (ауру және өмір салтын бақылау күнделіктерін жүргізу) АМСК деңгейінде нефрологиялық ауруларды (БСА, ЗШЖИ, гломерулонефрит) ерте диагностикалау (қауіп факторларын анықтау), емдеу, алдын алу, ауруларды динамикалық бақылау қағидалары Мультиморбидті науқасты жүргізу (АГ ҚД, БСА), полипрагмазия мәселелері	14	16			Тест сұрақтарын орындау
3-4 кредит (Тәжірибе)					60	
3	Брифинг.				12	Симуляциялық орталықта - жедел коронарлық синдром, кенеттен өлім. қант диабеті, бүйректің созылмалы ауруы бойынша практикалық дағдыларды игеру. Виртуалды пациентпен (Body interact) жұмыс жасау, компьютерлік есептер шығару
	Артериялық гипертензиямен, ЖИА, жүрекшелер фибрилляциясымен, созылмалы жүрек жеткіліксіздігімен, қант диабетімен, гипотиреозбен, созылмалы бүйрек ауруымен тиреотоксикозбен клиникалық жағдайды талдау. Мультиморбидті науқасты				36	

	жүргізу (АГ, ҚД, БСА), полипрагмазия мәселелері					
	Дебрифинг				12	
5-6 кредит (Тәжірибе)					60	
4	Кардиологиялық бейіндегі науқастармен практикалық жұмыс (АГ, ЖИА, ЖФ, СЖЖ). Мультиморбидті науқасты емдеу принциптері, полипрагмазия мәселелері				30	<ul style="list-style-type: none"> • ҰТО базасындағы тәжірибе • АГ, ЖИА, ЖФ, СЖЖ бар науқастар бойынша кейстар талдау
5	Эндокриндік бейіндегі пациенттермен практикалық жұмыс (гипотиреоз, тиреотоксикоз, қант диабеті). Мультиморбидті науқасты (АГ, ҚД, гипотиреоз) емдеуде МДГ жұмысы				15	<ul style="list-style-type: none"> • ҰТО базасындағы тәжірибе • Гипотиреоз, тиреотоксикоз, қант диабеті бар науқастар бойынша кейстар талдау
6	Нефрологиялық бейіндегі пациенттермен практикалық жұмыс (БСА, ЗШЖИ, гломерулонефрит). Мультиморбидті науқасты (АГ, ҚД, СБА) басқару кезіндегі МДГ жұмысы				15	<ul style="list-style-type: none"> • ҰТО базасындағы тәжірибе • БСА, ЗШЖИ, гломерулонефриті бар науқастар бойынша кейстар талдау
7-8 кредит (Өздігімен білімін жетілдіру)						60
7	Өздігімен білімін жетілдіру				60	<p>Кәсіби оқыту іс-шараларына қатысу: конференциялар, семинарлар, вебинарлар. Академиялық және ғылыми қызметке қатысу</p> <p>Денсаулық сақтау мәселелерін талқылау, әріптестермен тәжірибе алмасу бойынша кәсіби қауымдастықтардың, комитеттердің және жұмыс топтарының жұмысына қатысу</p> <p>Нақты клиникалық есептерді құрастыру: АГ, ЖИА, ЖФ, СЖЖ, гипотиреоз, тиреотоксикоз, қант диабеті, БСА, ЗШЖИ, гломерулонефрит.</p>
	Сынақ					Клиникалық кейстің болуы
Барлығы:		28	32		120	60
Қорытынды:		240 сағат				

Тыңдаушылардың оқу жетістіктерін бағалау

Бақылау түрі	Бағалау әдісі
--------------	---------------

Ағымдағы	Тыңдаушылардың тапсырмаларын бағалау
Қорытынды	Тест сұрақтары арқылы білімдерін бағалау

Тыңдаушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Баллдардың сандық баламасы	%-қ мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	

Ұсынылған әдебиет:

Негізгі:

1. Ахмедов В.А. Диагноз при заболеваниях внутренних органов. Формулировка, классификации: учебное пособие / под ред. В. А. Ахмедова. - М. : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 256 с.
2. Белялов Ф.И. Клинические рекомендации по кардиологии и коморбидным болезням: научное издание / под ред. Ф. И. Белялова. - 10-е изд., перераб. и доп. - М. : ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 384 с.
3. Моисеев В. С., Мартынов А. И., Мухин Н. А. Внутренние болезни: в 2-х т. [Текст] : учебник / под ред.: В. С. Моисеева, А. И. Мартынова, Н. А. Мухина. - М. : ГЭОТАР-Медиа. Т. 1. - 3-е изд., перераб. и доп. - 2019. - 960 с.
4. Моисеев В. С., Мартынов А. И., Мухин Н. А. Внутренние болезни: в 2-х т. [Текст] : учебник / под ред.: В. С. Моисеева, А. И. Мартынова, Н. А. Мухина. - М. : ГЭОТАР-Медиа. Т. 1. - 3-е изд., перераб. и доп. - 2019. - 960 с.
5. Приказ и.о. Министра здравоохранения Республики Казахстан от 30 марта 2023 года № 49 «Об утверждении Стандарта организации оказания первичной медико-санитарной помощи в Республике Казахстан»

6. Приложение к Приказу МЗ РК от 25.09.2024 №73 Приложение 1 к Приказу МЗ РК от 23.10.2020 года № ҚР ДСМ-149/2020 «Об утверждении правил организации медицинской помощи лицам с хроническими заболеваниями, периодичности и сроков наблюдения, обязательного минимума и кратности диагностических исследований»
7. Приказ МЗ РК от 16.08.2024 года №62 «О внесении изменений в приказ и.о.Министра здравоохранения РК от 30.10.2020 г. №ҚР ДСМ-174/2020 «Об утверждении целевых групп лиц, подлежащих скрининговым исследованиям, а также правил, объема и периодичности проведения данных исследований»»
8. Шилов Е.М., Швецов М.Ю., Бобков И.Н., Колина И.Б., Камышова Е.С. Хроническая болезнь почек и нефропротективная терапия: методическое руководство для врачей. г. Москва, 2023. – с.1-82.
9. Дедов И.И., Мельниченко Г.А. Эндокринология: Национальное руководство. Краткое издание: руководство/ под ред И.И. Дедова, Г.А. Мельниченко. – 2-изд. перераб. и доп. – М.: ГЭОТАР -Медиа, 2020 – 832 с.

Қосымша:

1. Обновленные рекомендации Европейского общества кардиологов по Хронической сердечной недостаточности <https://doi.org/10.15829/1560-4071-2024-5841>
2. Руководство ESC по лечению повышенного артериального давления и гипертонии// Европейский кардиологический журнал. (2024) 00, 1-107 <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehae178>
3. Руководство ESC по лечению хронических коронарных синдромов// Европейский кардиологический журнал. (2024) 00, 1-123 <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehae177>
4. Руководство ESC по лечению острого коронарного синдрома// Европейский кардиологический журнал. (2023) European Heart Journal: Acute Cardiovascular Care (2023) 00, 1–107 <https://doi.org/10.1093/ehjacc/zuad107>
5. Редкие и интересные клинические случаи в практике интерниста / под ред. Р. Г. Сайфутдинова. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 432 с. - ISBN 978-5-9704-5638-5. - Текст : электронный // URL : <https://www.rosmedlib.ru/book/ISBN9785970456385.html>
6. Marx N, Federici M, Schütt K, et al. 2023 ESC Guidelines for the management of cardiovascular disease in patients with diabetes: Developed by the task force on the management of cardiovascular disease in patients with diabetes of the European Society of Cardiology (ESC). Eur Heart J. 2023;44(39):4043-4140. <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehad192>
7. American Diabetes Association. Standards of medical care in diabetes - 2021. DiabetesCare, 2021, Sep;44(9):2182. doi: 10.2337/dc21-ad09. Epub 2021 Jun 16.
8. Kidney Disease: Improving Global Outcomes (KDIGO) Blood Pressure Work Group. KDIGO Clinical Practice Guideline for the Management of Blood Pressure in Chronic Kidney Disease. Kidneyinter., Suppl. 2023; 2: 337–414

Интернет-ресурстар:

1. Кодекс Республики Казахстан «О здоровье народа и системе здравоохранения» с изм. И доп.09.09.2024г.

2. ОРК и профстандарты. Официальный сайт Национального научного центра развития здравоохранения имени Салидат Каирбековой, <http://www.rcrz.kz/index.php/ru/2017-03-12-10-51-13/ork-i-profstandarty>
3. Ресурсные модули ЮНИСЕФ, ISSA (Leiden, The Netherlands), https://www.issa.nl/modules_home_visitors
4. Электронная медицинская библиотека «Консультант врача» <https://www.rosmedlib.ru/>
5. Информационно-правовая система нормативных правовых актов Республики Казахстан ИПС «Әділет» <http://adilet.zan.kz/rus>
6. Клинические протоколы диагностики и лечения МЗ РК, <http://www.rcrz.kz/index.php/ru/2017-03-12-10-51-13/klinicheskie-protokoly>
7. Протокол диагностики и лечения «Артериальная гипертензия», октябрь 2019г. РЦРЗ МЗ РК, <https://diseases.medelement.com/disease>
8. Протокол диагностики и лечения «Хроническая сердечная недостаточность», 09.02.2023г. РЦРЗ МЗ РК, <https://diseases.medelement.com/disease>
9. Протокол диагностики и лечения «Атерогенные нарушения липидного обмена», 07.12.2023г. РЦРЗ МЗ РК, <https://diseases.medelement.com/disease>
10. Протокол диагностики и лечения «Сахарный диабет», 04.03.2022г. РЦРЗ МЗ РК, <https://diseases.medelement.com/disease>
11. Протокол диагностики и лечения «Тиреотоксикоз у взрослых», 18.08.2017г. Протокол №26 МЗ РК, <https://diseases.medelement.com/disease>
12. Протокол диагностики и лечения «Гипотиреоз у взрослых», октябрь 2019г. РЦРЗ МЗ РК, <https://diseases.medelement.com/disease>
13. Протокол диагностики и лечения «Хроническая болезнь почек у взрослых», 01.12.2023 Протокол №195 РЦРЗ МЗ РК, <https://diseases.medelement.com/disease>
14. Протокол диагностики и лечения «Фибрилляция и трепетание предсердий», 09.07.2020г. Протокол № 105 РЦРЗ МЗ РК, <https://diseases.medelement.com/disease>

Білім беру ресурстарына қойылатын талаптар

- Кадрларға қойылатын біліктілік талаптары (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы).
- Клиникалық базаның болуы (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-304/2020 бұйрығы).
- АМСК үшін үздік тәжірибелер орталықтары (ҮТО).
- Оқу-клиникалық, симуляциялық орталық.

Материалдық-техникалық қамтамасыз ету және жабдықтар

- Техникалық құралдар: дербес компьютер, оқу материалдары бар электронды тасымалдағыштар, мультимедиа, тақта, флипчарт, маркерлер
- Интернетке кіру мүмкіндігі бар компьютерлік сынып
- Симуляция және білім беру технологиялары орталығы
- Жабдық (манекендер, тренажерлар)

Қолданылатын қысқартулар мен терминдер:

- АГ – артериялық гипертензия
- ЖИА – жүректің ишемиялық ауруы

МИ – миокард инфарктісі

ЗШЖИ – зәр шығару жолдарының инфекциясы

АМСК - алғашқы медициналық-санитарлық көмек

ҚД – қант диабеті

ТӨЖ – тыңдаушының өзіндік жұмысы

БСА – бүйректің созылмалы ауруы

СЖЖ – созылмалы жүрек жеткіліксіздігі

ҮТО – озық тәжірибе орталығы

ЖФ – жүрекшелердің фибрилляциясы